

Az egészségügyi tiszthelyettesek képzéséről és továbbképzéséről

Dr. Birkás János orvos őrnagy

A Magyar Népköztársaság oktatási rendszeréről szóló 1961. évi III. sz. törvénynek az 1973. évi 24. sz. törvényerejű rendelettel megállapított 9. §-a értelmében az egészségügyi szakiskolák mint középfokú oktatási intézmények folytatják működésüket.

Ezzel összhangban, illetve ennek alapján adta ki az egészségügyi miniszter, az oktatási miniszterrel, a belügyminiszterrel, a honvédelmi miniszterrel, az igazságügyminiszterrel, a közlekedés- és postaügyi miniszterrel, az Országos Tervhivatal elnökével és a Minisztertanács Tanácsi Hivatala elnökével, az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetével egyetértésben a 2/1975. (III. 1.) sz. rendeletét az egészségügyi szakiskolákról.

Ezen rendelet végrehajtási utasítása a 11/1975. (EüK 6.) EüM számú utasítás, melynek 26. §-a a képesítő vizsgára vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza.

Egészségügyi képesítést sikeres képesítő vizsga letételével lehet szerezni.

Képesítő vizsgára bocsátható:

- aki az egészségügyi szakiskola utolsó évfolyamát elvégezte;
- aki a Magyar Néphadsereg hivatásos egészségügyi tiszthelyettesképző iskoláját elvégezte és elsajátította az egészségügyi szakképesítés megszerzéséhez szükséges közismereti, szakmai (elméleti-gyakorlati) ismereteket.

A vizsga szakmai tartalmi követelményeit az egészségügyi miniszter által kiadott vizsgaszabályzat állapítja meg.

A képesítő vizsga írásbeli, gyakorlati és szóbeli részből áll.

A képesítő vizsgabizottság elnökből, szakmai társelnökből és 4 tagból tevődik össze.

A hivatásos egészségügyi tiszthelyettes képesítő vizsgabizottság elnökét az MN EÜSZF, az Egészségügyi Minisztérium Oktatási Főosztályának vezetőjével egyetértésben jelöli ki, illetve bízza me.

A polgári egészségügyi szakiskolák nappali tagozatán a képzési idő 3 év; a képesítővizsga sikeres letétele alapján kiállított egészségügyi szakiskolai bizonyítvány általános ápolói és általános asszisztensi munkakör betöltésére képesít.

A rendelet értelmében tehát a hivatásos egészségügyi tiszthelyettesek képesítővizsga letétele után az egészségügyi szakiskolában szerezhető általános ápolói

és általános asszisztensi szakképzettséggel egyenértékű, illetve azzal azonos oklevélt kaphatnak.

Ezen oklevéllel rendelkezők az oktatási miniszter által előírt feltételekkel a dolgozók középiskolájában (esti, levelező tagozaton, vagy magánúton) tanulmányi idő beszámításával folytathatják tanulmányaikat [Minisztertanács 1/1975. (I. 21.) MT sz. rendelete] és érettségi vizsgát tehetnek, amely felsőfokú tanulmányok folytatására is feljogosít.

Azok, akik általános ápolói és általános asszisztensi képzettséggel rendelkeznek 10 hónapos – munka melletti – szakosító képzés után a következő további szakképesítéseket szerezhetik meg:

1. Felnőtt szakápoló.
2. Körzeti betegápoló.
3. Gyermekápoló.
4. Gyermek-ideg-elmeápoló és gondozó.
5. Csecsemő- és gyermekgondozó.
6. Szociális otthoni ápoló.
7. Ideg-elmeápoló.
8. Fogorvosi asszisztens.
9. Fizikótherápiás asszisztens.
10. Öregek napközi otthoni és házi szociális gondozó.
11. Mentőápoló.
12. Üzemápoló.

Akik viszont érettségi vizsgát tesznek, azok annak megszerzése után – szintén 10 hónapos munka melletti képzéssel a következő munkakörök betöltéséhez szerezhetik szakképesítést:

1. Felnőtt szakápoló.
2. Gyermekápoló.
3. Körzeti betegápoló.
4. Ideg-elmeápoló.
5. Szociális otthoni ápoló.
6. Gyermek-ideg-elmeápoló.
7. Szülésznő.
8. Csecsemő- és gyermekgondozó.
9. Szakgondozó.
10. EEG-asszisztens.
11. EKG-asszisztens.
12. Fizikótherápiás asszisztens.
13. Fogorvosi asszisztens.
14. Audiológiai asszisztens.
15. Szemészeti szakasszisztens.
16. Izotóplaboratóriumi asszisztens.
17. Haematológiai asszisztens.
18. Szövetteni asszisztens.
19. Cytológiai asszisztens.
20. Mentőápoló.
21. Öregek napközi otthoni és házi szociális gondozó.
22. Üzemápoló.

A rendeletben foglaltak azokra vonatkoznak, akik 1975 őszén kezdik meg tanulmányaikat.

Az 1. sz. ábrán látható az egészségügyi szakiskolában végzettek továbbtanulási lehetősége, melyből az tükröződik, hogy egészségügyi szakiskolai végzettséggel rendelkezők is – akik szociális, vagy egyéb okok miatt nappali tagozaton nem tudtak érettségi vizsgát tenni – folytathatják tanulmányaikat felsőfokú tanintézetekben, amennyiben dolgozók gimnáziumában érettségi vizsgát, majd sikeres felvételi vizsgát tesznek, illetve munka melletti tanfolyamon további szakképesítéseket szerezhetnek.

Jelenleg folyik az egészségügyi szakiskolák tantervének részletes kidolgozása, azonban az óratervből máris látszik, hogy lényegesen magasabb a szakmai órák száma a jelenlegi, 2 éves egészségügyi szakiskolákban oktatott szakismereti tárgyak óraszámánál. S igen jelentős a közismereti tárgyak oktatására fordítandó idő is. Magas óraszámban oktatnak magyar nyelvet és irodalmat, történelmet, matematikát, fizikát, stb.

Komoly helyet foglal el az oktatásban a szakmai gyakorlatokra biztosított idő. Így pl. első évben 14 hét, második évben 16 hét, harmadik évben pedig 18 hét kórházi, illetve klinikai gyakorlat szerepel a tantervben.

Ezen oktatás lényege tehát az, hogy a három évre felemelt oktatási idő alatt a hallgatókat elméletileg és gyakorlatilag fel kell készíteni leendő foglalkozásuk magas szintű ellátására, s emellett jól megalapozott tudást kell adni közismereti tárgyakból, lehetővé téve és megkönnyítve az érettségi vizsga letételét. Tehát az egészségügyi szakiskolai rendszer bevezetése egy minőségileg magasabb szintű képzést jelent a jelenlegihez viszonyítva, biztosítva a továbbtanulási lehetőségeket is.

Az elmondottakból következik, hogy a Magyar Néphadseregben folyó hivatásos egészségügyi tiszthelyettesek képzési rendszerében bizonyos változtatások látszanak indokoltnak, amennyiben lehetővé akarjuk tenni, hogy – elsősorban csapattagozatban – magas tudással rendelkező egészségügyi középkádereink legyenek, illetve biztosítani kívánjuk számukra is a továbbtanulási lehetőségeket a fennálló rendelkezéseknek és utasításoknak megfelelően.

A jelenlegi óraszámában oktatott szaktárgyak nem nyújtanak olyan szintű tudást, amely a képesítő vizsga letételét biztosítaná, valamint a közismereti tárgyak oktatásának hiánya nem ad lehetőséget dolgozók gimnáziumába való felvételre. A feladat tehát alapvetően kettős:

- lényegesen fel kell emelni a szaktárgyak oktatási óraszámát és jelentős kórházi gyakorlatot kell biztosítani;
- a már említett közismereti tárgyakat oktatni kell.

Csupán ezek végrehajtása után engedhetők az egészségügyi tiszthelyettes hallgatók képesítővizsgára.

Véleményem szerint ennek megvalósítása két lépésben lehetséges. A 2. sz. ábrán látható változat szerint a jelenlegi 2 éves kiképzési rendszer ideje nem változna, azonban képesítővizsgára csak további 6 hónapos csapatgyakorlat és 6 hónapos kórházi gyakorlat után bocsáthatók az egészségügyi tiszthelyettesek. A kórházi gyakorlat alatt lehet bizonyos óraszámban szakmai és közismereti tárgyakat oktatni. A képesítővizsga letételét minden egészségügyi tiszthelyettes számára kötelezővé kell tenni, a továbbtanulásról azonban már döntsön maga, il-

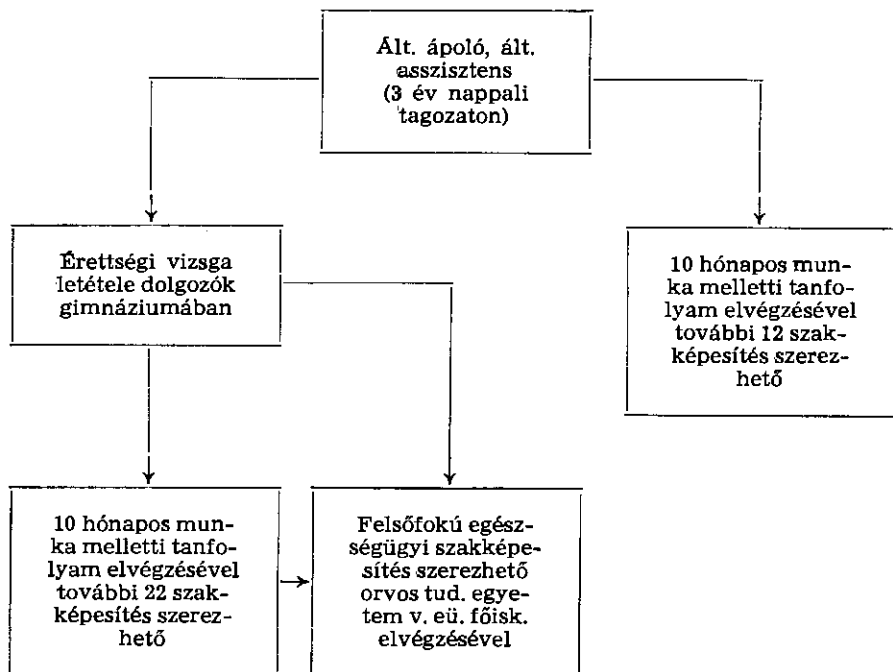
letve érdemei elismeréseként kerüljön kiválasztásra. A képesítővizsgát letett, illetve további szakképesítést megszerzett egészségügyi tiszthelyetteseket differenciálni kell, amely magasabb beosztásba helyezésben, soron kívüli előléptetésben nyilvánuljon meg.

A második lépésben pedig fel kell emelni az egészségügyi tiszthelyettes képzést 3 évre; a szakmai és közismereti tárgyak óraszámát összhangba hozni a polgári egészségügyi szakiskolák óratervével. Ez esetben a három év befejezésével lehet a hallgatókat képesítővizsgára bocsátani. Ez a változat a 3. sz. ábrán látható.

Az egészségügyi tiszthelyettesek továbbképzési rendszere a képesítővizsga letétele után mindkét esetben lényegében azonos, mint az a 2. és 3. sz. ábrából tükröződik.

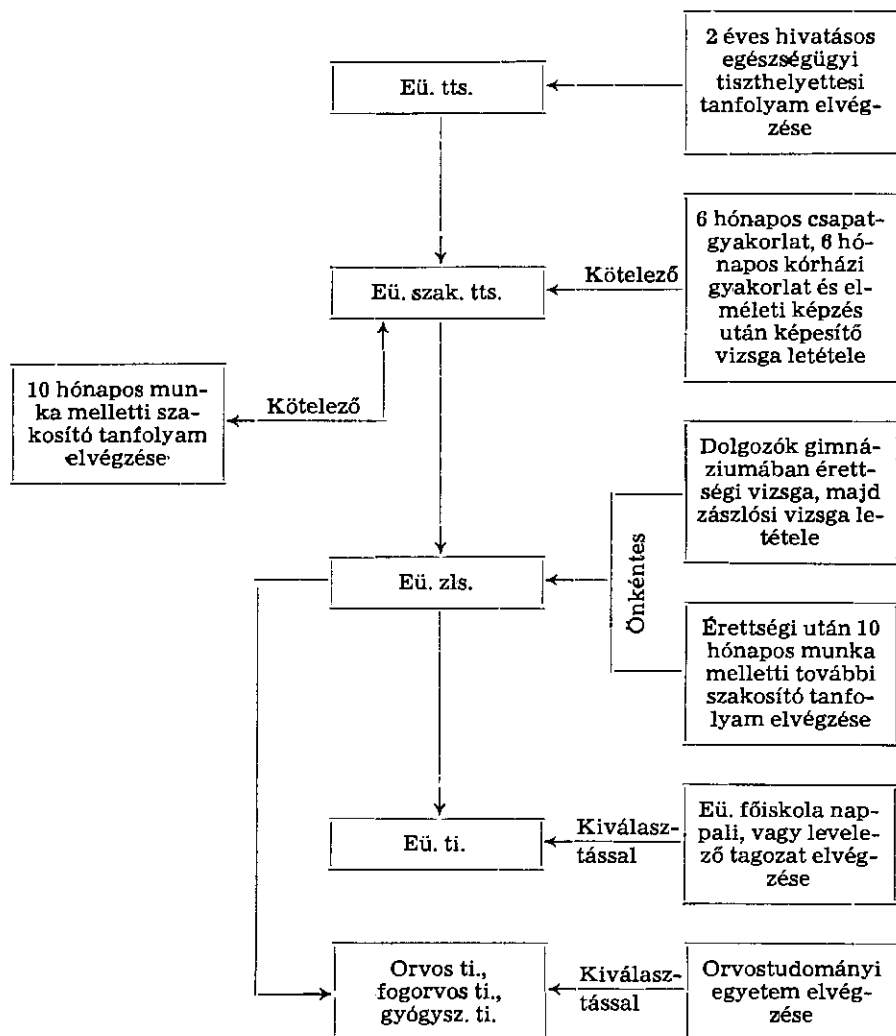
Természetesen ezen kérdések megoldása és részletes kidolgozása további aprólékos elemzést, vizsgálódást igényel, hiszen közben számtalan részletkérdés vetődik fel, amelyek megválaszolása nem egyszerű feladat. Egy azonban biztos: foglalkozni kell az egészségügyi középkerék képzésének, továbbképzésének modernizálásával, mert a Magyar Néphadsereg egészségügyi szolgálatának érdekei, valamint az érintettek érdekei is így kívánják, s ezt kell tennünk azért, mert végső fokon a Magyar Néphadsereg egész személyi állományának magasabb szintű egészségügyi ellátásáról van szó.

1. sz. ábra. Egészségügyi szakiskolát végzettek továbbképzési rendszere

2. sz. ábra. Ht. eü. tts.-ek továbbképzési rendszere

(változat I.)

3. sz. ábra. Ht. eü. tts.-ek továbbképzési rendszere

(változat II.)

